

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

СИСТЕМА СТАНДАРТИЗАЦІЇ
ТА НОРМУВАННЯ В БУДІВНИЦТВІ

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

ДБН.А.1.1-1-93

Видання офіційне

Міністерство України у справах будівництва і архітектури
\Мінбудархітектури України\
Київ 1993

УДК 69:658.012.224

РОЗРОБЛЕНІ, ВНЕСЕНІ ТА
ПІДГОТОВЛЕНІ ДО
ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Управлінням державних нормативів
і стандартів Мінбудархітектури
України

ЗАТВЕРДЖЕНІ:

Наказом Мінбудархітектури України
від 27.04.93 N 46 та введені в дію
з 01.07.93

З введенням в дію ДБН [А.1.1-1-93](#), ДБН [А.1.1-2-93](#) та ДБН [А.1.1-3-93](#) втрачають силу на території України СНиП [1.01.01-82*](#), СНиП 1.01.02-83, СНиП 1.01.03-83*.

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Система стандартизації і нормування	ДБН А1.1.1-93	
в будівництві	Вводяться вперше	
Основні положення		

Дані норми встановлюють основні положення системи стандартизації і нормування в будівництві, класифікацію нормативних документів /далі - НД/ України в галузі будівництва /додаток 1/, види НД та основні вимоги до їх змісту.

НД розробляються і застосовуються згідно з правилами, що встановлені міжгалузевою "Державною системою стандартизації" та галузевою "Системою стандартизації і нормування в будівництві", і ґрунтуються на законодавчих і нормативних актах України.

Вимоги норм обов'язкові для всіх організацій-розробників та користувачів НД в галузі будівництва.

Терміни та визначення основних понять наведені у додатку 2.

1. Основні завдання стандартизації і нормування в будівництві

1.1. Основними завданнями стандартизації і нормування в будівництві є:

- проведення єдиної технічної політики і створення єдиної системи НД;
- забезпечення надійності та безпеки об'єктів будівництва;
- встановлення вимог, що забезпечують здорові і безпечні умови праці та побуту в населених пунктах, будівлях, спорудах, підприємствах, які проектуються;
- забезпечення належного науково-технічного рівня та якості будівництва на основі впровадження досягнень науки, техніки і передового досвіду в практику проектування і будівництва, виробництва будівельних конструкцій, виробів та матеріалів;
- раціональне використання земель, природних ресурсів та охорона навколишнього середовища;
- скорочення інвестиційного циклу та підвищення ефективності капітальних вкладень;
- економія матеріальних, енергетичних і трудових ресурсів;
- удосконалення організації проектування та інженерних вишукувань, кошторисної справи, будівництва і виробництва будівельних конструкцій, виробів та матеріалів;
- створення сумішених норм технологічного та будівельного проектування.

2. Види НД

2.1. НД України в галузі будівництва поділяються на такі види:

- державні стандарти - ДСТ;
- державні будівельні норми - ДБН;
- відомчі будівельні норми - ВБН;
- регіональні будівельні норми - РБН;
- технічні умови - ТУ.

2.2. Як НД України в галузі будівництва застосовуються документи колишніх СРСР та УРСР до їх заміни чи скасування, а також міжнародні, регіональні і національні стандарти, норми та правила інших держав, які входять у "Перелік нормативних документів в галузі будівництва, що діють на території України".

2.3. ДСТ України встановлюють організаційно-методичні та загальнотехнічні вимоги до об'єктів будівництва і промислової про-

дукції будівельного призначення, вони забезпечують їх розробку, виробництво /виготовлення/ та експлуатацію /використання/.

ДСТ затверджуються Мінбудархітектури України.

2.4. ДБН України розробляються на продукцію, процеси та послуги в галузі містобудування /вишукування, проектування, територіальна діяльність, зведення, реконструкція і реставрація об'єктів будівництва, планування і забудова населених пунктів і територій/, а також в галузі організації, технології, управління і економіки будівництва.

ДБН затверджуються Мінбудархітектури України.

2.5. ВБН України розробляються при відсутності ДБН або при необхідності встановлення вимог, що перевищують /доповнюють/ вимоги ДБН, к урахуванням специфіки діяльності організацій та підприємств цього відомства, і затверджуються даним відомством.

2.6. РБН України містять регіональні правила забудови населених пунктів і територій, розробляються і затверджуються згідно з порядком, що встановлений Законом України "Про основи містобудування".

2.7. ТУ встановлюють вимоги до конкретних видів промислової продукції будівельного призначення, її виготовлення, упакування, маркування, приймання, контролю та випробувань, транспортування та зберігання.

ТУ затверджуються заінтересованими організаціями.

2.8. Проекти ВБН, РБН, ТУ погоджуються з Мінбудархітектури України.

2.9. До НД можуть розроблятися Посібники, вимоги до яких наведені в додатку 3.

3. Вимоги до змісту НД

3.1. НД повинні містити вимоги, що мають пряме відношення до об'єкта стандартизації чи нормування і не дублюють положення інших НД.

ВБН, РБН і ТУ не повинні суперечити вимогам державних НД.

3.1.1. Вимоги НД повинні бути спрямовані на забезпечення пріоритету інтересів споживача продукції, робіт, послуг і потреб суспільства, збереження і раціонального використання усіх видів ресурсів і взаємопов'язані з іншими НД.

3.2. НД в галузі будівництва містять обов'язкові та рекомендовані вимоги.

До обов'язкових належать:

- вимоги до якості продукції, робіт та послуг, що забезпечують

їх безпеку для життя, здоров'я і майна населення, охорону навколишнього середовища;

- вимоги техніки безпеки та виробничої санітарії;

- вимоги по забезпеченню сумісності та взаємозамінності продукції;

- вимоги, що забезпечують вірогідність і єдність вимірювань, методів контролю якості продукції;

положення, що забезпечують технічну єдність при розробці, виготовленні /виробництві/ і використанні /експлуатації/ продукції, виконанні робіт та наданні послуг: правила оформлення технічної документації, допуски і посадки, загальні правила забезпечення якості продукції, терміни, визначення і позначення.

3.2.1. Обов'язкові вимоги НД України підлягають безумовному дотриманню згідно зі своїм призначенням органами управління, підприємствами і організаціями, незалежно від форм власності, а також громадянами, що займаються індивідуально-трудовою діяльністю.

3.3. До рекомендованих належать інші вимоги до споживацьких /експлуатаційних/ властивостей продукції, робіт і послуг.

Ці вимоги стають обов'язковими у випадках:

- що встановлені законодавчими актами України;
- включення їх в договір на розробку, виготовлення і поставку продукції, виконання робіт та надання послуг;
- документальні заяви постачальника /виконавця/ про відповідність продукції, робіт і послуг цим вимогам.

3.4. НД в галузі будівництва, що не передбачають обов'язкових вимог до продукції, робіт і послуг, є рекомендованими.

3.5. При розробці ДБН та ВБН на конкретну продукцію будівництва повинен бути забезпечений комплексний підхід в установленні вимог до заданого об'єкта нормування, включаючи його проектування, будівництво /зведення, монтаж, улаштування/ та експлуатацію.

СХЕМА КЛАСИФІКАЦІЇ
нормативних документів України в галузі будівництва

К Л А С И											
А			Б			В			Г		
П І Д К Л А С И											
А.1 А.2 А.3			Б.1 Б.2			В.1 В.2 В.3			Г.1		
К О М П Л Е К С И											
А.1.1 А.1.2			А.3.1 А.3.2			В.1.1 В.1.2			В.2.1 В.2.2 В.2.3 В.2.4		
А.1.3			А.3.3			В.1.3			В.2.5 В.2.6 В.2.7 В.2.8		
А.2.1 А.2.2			В.2.1 В.2.2						В.3.1		
А.2.3 А.2.4			В.2.3 В.2.4						В.3.2		

КЛАСИФІКАЦІЯ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ УКРАЇНИ В ГАЛУЗІ
БУДІВНИЦТВА

Шифр	Найменування класів, підкласів та комплексів документів	Напрямки стандартизації та нормування
А.	Організаційно-методичні норми, правила і стандарти	
А.1.	Стандартизація, нормування, ліцензування, сертифікація і метрологія	
А.1.1.	Система стандартизації та нормування в будівництві	Завдання, об'єкти стандартизації та нормування, методологія робіт. Види документів, порядок і організація їх розробки, змін, перегляду та застосування, вимоги до побудови, змісту, викладу, оформлення, експертизи, погодження, затвердження, реєстрації, видання та відміни нормативних документів. Терміни і визначення, позначення. Правила використання міжнародних та зарубіжних норм і стандартів. Органи стандартизації та нормування, порядок їх акредитації і функціонування.
А.1.2.	Система ліцензування та сертифікації в будівництві	Завдання, об'єкти ліцензування та сертифікації, методологія робіт. Органи ліцензування, сертифікації, порядок їх акредитації і функціонування.
А.1.3.	Система метрологічного забезпечення в будівництві	Завдання, правила метрологічного забезпечення, методологія робіт. Одиниці вимірювань, що застосовуються /фізичні величини/.
А.2.	Вишукування, проектування і територіальна діяльність	
А.2.1.	Вишукування	Завдання, порядок проведення, методологія робіт, вимоги до складу і результатів робіт з інженерно-технічних, екологічних та економічних вишукувань на стадіях проектування, будівництва і експлуатації будівельних об'єктів.

Шифр	Найменування класів, підкласів та комплексів документів	Напрямки стандартизації та нормування
А.2.2.	Проектування	Стадійність проектування, вимоги до складу проектної документації, порядок її розробки і внесення змін, погодження, експертизи, затвердження та передачі замовнику. Авторський нагляд.
А.2.3.	Територіальна діяльність в будівництві	Загальні положення, призначення, види робіт і послуг, порядок їх виконання. Обов'язки і права територіальних організацій.
А.2.4.	Система проектної документації для будівництва	Вимоги до комплектності, змісту, викладу та оформлення проектної документації. Нормоконтроль.
А.3.	Виробництво продукції в будівництві	
А.3.1.	Управління, організація і технологія	Вимоги до технологічної підготовки, організації будівництва та виробництва будівельних матеріалів, виробів і конструкцій. Організація використання засобів механізації будівництва. Розробка і постановка продукції будівельного призначення на виробництво. Управління якістю будівництва. Прийняття будівельної продукції і робіт.
А.3.2.	Система стандартів безпеки праці в будівництві	Вимоги по забезпеченню безпечного виконання будівельно-монтажних і спеціальних робіт. Загальні вимоги до пристроїв, обладнання та інструменту для безпечного проведення робіт.
А.3.3.	Система технологічної документації в будівництві	Вимоги до складу, порядку розробки, змісту, оформлення та затвердження проектів провадження робіт, технологічних карт та регламентів.

Шифр	Найменування класів, підкласів та комплексів документів	Напрямки стандартизації та нормування
Б.	Містобудування	
Б.1.	Система містобудівної документації	Порядок складання місто- будівних програм, прогнозів і концепцій містобудівного розвитку, генеральних пла- нів, проектів земельно- господарського устрою на- селених пунктів та інших видів містобудівної доку- ментації. Вимоги до розроб- ки, складу і змісту місто- будівної документації, по- рядку проведення її погод- ження, експертизи, затверд- ження, внесення в неї змін та відміни.
Б.2.	Планування та забудова населених пунктів і територій	
Б.2.1.	Регіональне планування і розміщення об'єктів містобудування	Соціально-економічні, інженерно-технічні, сані- тарні та екологічні вимо- ги. Фізико-географічне та містобудівне районування територій.
Б.2.2.	Планування та забудова міст і функціональних територій	Соціально-економічні, інженерно-технічні, сані- тарні та екологічні вимо- ги до загальної організа- ції міських територій. Сельбищні, виробничі, рек- реаційно-оздоровчі терито- рії. Архітектурно-плану- вальні, протипожежні та санітарні вимоги до місь- кої забудови. Вимоги ци- вільної оборони. Особли- вості будівництва в умовах збудови, що склалася. За- гальні вимоги по охороні природи, пам'яток історії та культури.

Шифр	Найменування класів, підкласів та комплексів документів	Напрямки стандартизації та нормування
Б.2.3.	Системи міської інфраструктури	Вимоги до організації культурно-побутового об- слуговування, систем і споруд міського та зов- нішнього транспорту, ву- лиць та проїздів, інженер- ного забезпечення. Земель- но-господарський устрій міст.
Б.2.4.	Планування та забудова міських поселень	Соціально-економічні, інженерно-технічні, сані- тарні та екологічні вимо- ги до мереж сільського розселення, планування та збудови населених пунктів, організації сільської сади- би та фермерського госпо- дарства. Вимоги цивільної оборони.
В. Технічні норми, правила і стандарти		
В.1.	Загальнотехнічні вимоги до життєвого середовища та продукції будівельного призначення	
В.1.1.	Захист від небезпечних геологічних процесів, шкідливих експлуатаційних впливів, від пожежі	Характеристика небезпеч- них геологічних процесів /землетруси, зсуви, лавини, селі, підтоплення, затоп- лення, абразія, набухаючі грунти, карсти, території, що підроблюються, осідання в лесах та ін./. Основні вимоги до проведення вишу- кувань, забезпечення захис- ту територій, будинків і споруд, стійкості будин- ків і споруд, безпеки лю- дей та функціонування си- стем життєзабезпечення у складних інженерно-геоло- гічних умовах. Характерис- тики впливів навколишньо- го середовища та шкідливих експлуатаційних впливів /шум, температура, радио- активне випромінювання, токсичні виділення та ін./, вимоги до рівня показників експлуатаційного режиму. Розрахункові методи та конструктивне забезпечення

Шифр	Найменування класів, підкласів та комплексів документів	Напрямки стандартизації та нормування
		захисту здоров'я та ресурсозбереження, методи контролю та випробувань. Пожежні навантаження. Класифікація будинків і споруд за ступенем вогнестійкості та вибухопожежонебезпеки, показники і характеристики вогнестійкості та горючості, загальні принципи забезпечення пожежобезпеки, методи випробувань.
В.1.2.	Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів	Загальні принципи та основні положення по забезпеченню надійності і безпеки. Навантаження, діяння і фактори, що впливають на надійність та безпеку. Класифікація будинків і споруд за ступенем відповідальності. Види граничних станів за несучою спроможністю, показники несучої спроможності, загальні принципи розрахунку та випробувань будівельних конструкцій і основ.
В.1.3.	Система забезпечення точності геометричних параметрів у будівництві	Загальні принципи та основні положення по забезпеченню розмірної сумісності та взаємозамінності, допуски геометричних параметрів, загальні вимоги до точності вимірювань. Геодезична служба в будівництві.
В.2.	Об'єкти будівництва та промислова продукція будівельного призначення	
В.2.1.	Основи та підвалини будинків і споруд	Загальні правила геотехнічного проектування. Класифікація, методи розрахунку, проектування, улаштування та забезпечення експлуатаційної надійності основ та підвалин, в тому числі у складних інженерно-геологічних умовах. Методи контролю

Шифр	Найменування класів, підкласів та комплексів документів	Напрямки стандартизації та нормування
		та випробувань.
В.2.2.	Будинки і споруди	Житлові та громадські, виробничі та допоміжні будинки і споруди: класифікація, вимоги до складу приміщень і об'ємно-планувальних параметрів, інженерного обладнання, експлуатаційного режиму, безпеки при експлуатації та стихійних впливах. Правила прийняття. Мобільні будинки і споруди: класифікація, загальні вимоги, технічні умови на конкретні типи.
В.2.3.	Споруди транспорту /в тому числі магістральні трубопроводи/	Класифікація, вимоги до розміщення та відведення земель, геометричних параметрів та експлуатаційних характеристик, надійності та безпеки. Навантаження та впливи. Методи розрахунку та випробувань, правила прийняття.
В.2.4.	Гідротехнічні, енергетичні та меліоративні системи і споруди, підземні гірничі виробки.	Класифікація, вимоги до розміщення та відведення земель, геометричних параметрів та експлуатаційних характеристик, надійності та безпеки. Навантаження та впливи. Методи розрахунку та випробувань, правила прийняття.
В.2.5.	Інженерне обладнання будинків і споруд. Зовнішні мережі та споруди	Водопостачання. каналізація, тепlopостачання, опалення, вентиляція та кондиціювання повітря, газопостачання, електропостачання та слаботочні системи, системи сміттєвиведення: параметри, загальні вимоги до зовнішніх мереж і споруд, внутрішніх мереж та обладнання. Загальні вимоги до розміщення ліфтів, підйомників, ескалаторів та вантажопідйомного облад-

Шифр	Найменування класів, підкласів та комплексів документів	Напрямки стандартизації та нормування
		нання будинків і споруд. Правила прийняття, методи контролю та випробувань. Технічні умови на обладнання, арматуру та прилади, їх типи, конструкція, параметри і розміри, методи контролю та вимірювань.
В.2.6.	Конструкції будинків і споруд	Залізобетонні, бетонні, кам'яні, армокам'яні, сталеві та з алюмінієвих сплавів, дерев'яні, азбестоцементні, на основі пластмас та інших матеріалів, комбіновані: розрахункові характеристики, спеціальні вимоги до параметрів якості матеріалів, методи розрахунку та конструювання, захисту від корозії, загальні вимоги до виробів, методи контролю та випробувань. Технічні умови на вироби та комплектуючі деталі серійного виробництва. Вікна, двері, ворота та прилади для них: загальні вимоги до виробів та комплектуючих деталей, методи контролю та випробувань, технічні умови на вироби.
В.2.7.	Будівельні матеріали	Стінові матеріали, мінеральні в'язучі речовини, бетони та розчини, заповнювачі, азбестоцементні вироби, теплоізоляційні, звукоізоляційні та звукобійні матеріали, дорожні, опоряджувальні та облицювальні матеріали, будівельне скло, матеріали для м'яких покриттів, гідроізоляції та герметизації, хімічні добавки для цементів, бетонів і будівельних розчинів, вогнетривкі та радіаційностійкі захисні матеріали, водяні системи для замішування бетонів і розчинів, арма-

Шифр	Найменування класів, підкласів та комплексів документів	Напрямки стандартизації та нормування
		турна сталь і закладні деталі для залізобетонних конструкцій, полімерні матеріали: загальні технічні вимоги та технічні умови на конкретні різновиди, типи, марки, методи контролю та випробувань.
В.2.8.	Будівельна техніка, оснастка, інвентар та інструмент	Будівельні машини та обладнання, засоби транспортування, пакетування і контейнеризації, риштування, опалубка для бетонних робіт, монтажна оснастка, будівельний інструмент, спеціалізована оснастка підприємств будіндустрії: загальні технічні вимоги на розробку, виготовлення, випробування, технічне обслуговування та ремонт. Види, типи, геометричні параметри та навантаження, технічні умови на вироби.
В.3.	Експлуатація, ремонт, реставрація та реконструкція	
В.3.1.	Експлуатація конструкцій та інженерного обладнання будинків і споруд, систем життєзабезпечення	Загальні вимоги по технічному утриманню, обстеженню та ремонту конструкцій, інженерного обладнання будинків і споруд, систем життєзабезпечення містобудівних комплексів.
В.3.2.	Реконструкція, ремонт, реставрація об'єктів невиробничої сфери	Вимоги по забезпеченню безпеки, комфорту і охорони здоров'я в будинках і спорудах, в тому числі при зміні їх призначення. Експлуатаційна та ремонтна документація. Організація і технологія проведення робіт по ремонту, реставрації та реконструкції об'єктів.

Шифр	Найменування класів, підкласів та комплексів документів	Напрямки стандартизації та нормування
Г.	Рекомендовані норми, правила і стандарти, довідково-інформаційні матеріали	
Г.1.	Організаційно-методичні економічні і технічні нормативи	Норми тривалості проектування, будівництва та нормативи відряду. Норми витрат матеріалів. Норми потреби в будівельному інвентарі, інструментах, приладах, будівельній техніці. Норми оплати праці в будівництві. Базові норми оплати /цінники/ проектно-вишукувальних робіт. Кошторисні норми. Базові нормативи питомих капітальних вкладень. Норми споживання енергетичних ресурсів.

ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Стандартизація	- діяльність, яка спрямована на досягнення оптимального ступеня упорядкування у визначеній галузі за допомогою встановлення положень для загального та багаторазового застосування відносно існуючих або потенційних завдань.
Нормативний документ (НД)	- документ, котрий містить правила, загальні принципи, характеристики, які стосуються визначених видів діяльності або їх результатів.
Стандарт	- НД із стандартизації, який розроблено на засадах згоди більшості заінтересованих сторін і прийнятий визнаним органом, в якому встановлені для загального та багаторазового застосування правила, загальні принципи, характеристики, що стосуються визначених об'єктів стандартизації, і який спрямований на досягнення оптимального ступеню упорядкування у визначеній галузі.
Будівельні норми	- НД по нормуванню, який розроблено на засадах згоди більшості заінтересованих сторін і прийнятий визнаним органом, в якому встановлені для загального та багаторазового застосування загальні принципи, правила, норми, характеристики, що стосуються визначених об'єктів нормування в галузі будівництва.
Зміна НД	- часткове змінення змісту НД /заміна, виключення або доповнення вимог/, а також продовження обмеження або зняття обмеження терміну дії документа.
Перегляд НД	- розробка нового НД замість діючого.
Об'єкт стандартизації або нормування	- продукція, процеси роботи), послуги, які підлягають стандартизації або нормуванню.

ВИМОГИ ДО ПОСІБНИКІВ

1. Посібники не є нормативними документами.
2. Посібники деталізують окремі положення будівельних норм, містять приклади та алгоритми розрахунків, текстові, табличні та графічні матеріали, інші допоміжні та довідкові дані, необхідні для реалізації різних видів діяльності в галузі будівництва.
3. Необхідність розробки Посібників встановлюється, як правило, в технічному завданні на розробку внесення змін) та перегляд НД.
4. Посібники до НД розробляються і затверджуються ведучими організаціями-розробниками цих будівельних норм, або іншими організаціями за узгодженням з ведучою організацією.
5. Посібники підготовлюють до видання на українській та російській мовах та видають у порядку, який встановлює замовник цих документів.
6. Після найменування Посібника повинні зазначатися шифр та найменування НД, до якого він розроблений.
7. До одного НД залежно від його змісту може випускатися один чи декілька Посібників.
8. Введення в дію Посібників та змін до них, їх відміна здійснюється організаціями, які затвердили ці документи, з інформуванням про це Мінбудархітектури України.
9. Організації-розробники Посібників несуть відповідальність за обґрунтованість включених до них даних, їх відповідність обов'язковим вимогам державних НД та за наслідками їх застосування.
10. Ведуча організація-розробник Посібників щорічно перевіряє їх відповідність НД, до яких вони розроблені, встановлюють необхідність їх оновлення чи відміни та подає в Мінбудархітектури України перелік діючих Посібників з зазначенням реквізитів організацій чи підприємств, які видають ці документи.
11. Посібники є власністю замовника, якщо інше не передбачено умовами договору на їх розробку.

ЗМІСТ

1. Основні завдання стандартизації і нормування в будівництві	1
2. Види НД	1
3. Вимоги до змісту НД	2
4. Додаток 1. Схема Класифікації.Класифікація нормативних документів України в галузі будівництва...	4
5. Додаток 2. Терміни та визначення	14
6. Додаток 3. Вимоги до посібників	15

ГОСУДАРСТВЕННЫЕ СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ УКРАИНЫ

СИСТЕМА СТАНДАРТИЗАЦИИ
И НОРМИРОВАНИЯ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ

ОСНОВНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

ДБН [А.1.1-1-93](#)

Издание официальное

Министерство Украины по делам строительства и архитектуры
/ Минстройархитектуры Украины /
Киев 1993

УДК 69:658.012.224

РАЗРАБОТАНЫ, ВНЕСЕНЫ И ПОДГОТОВЛЕНЫ

К УТВЕРЖДЕНИЮ:

УТВЕРЖДЕНЫ:

Управлением государ-
ственных нормативов и
стандартов
Минстройархитектуры
Украины

Приказом Минстрой-
архитектуры Украины
от 27.04.93 N 46 и
введены в действие с
01.07.93

С введением в действие ДБН [А.1.1-1-93](#), ДБН [А.1.1-2-93](#) и ДБН [А.1.1-3-93](#) утрачивают силу на территории Украины СНиП [1.01.01-82*](#), СНиП 1.01.02-83, СНиП 1.01.03-83*

Система стандартизации и	ДБН А.1.1-1-93	
нормирования в строительстве.	Вводятся впервые	
Основные положения		

Настоящие нормы устанавливают основные положения системы стандартизации и нормирования в строительстве, классификацию нормативных документов /далее – НД/ Украины в области строительства /приложение 1/, виды НД и основные требования к их содержанию.

НД разрабатываются и применяются по правилам, установленным межотраслевой "Государственной системой стандартизации" и отраслевой "Системой стандартизации и нормирования в строительстве", и основываются на законодательных и нормативных актах Украины.

Требования данных норм обязательны для всех организаций-работчиков и пользователей НД в области строительства.

Термины и определения основных понятий приведены в приложении 2.

1. Основные задачи стандартизации и нормирования в строительстве.

1.1. Основными задачами стандартизации и нормирования в строительстве являются:

- проведение единой технической политики и создание единой системы НД;
- обеспечение надежности и безопасности объектов строительства;
- установление требований, обеспечивающих здоровые и безопасные условия труда и быта в проектируемых населенных пунктах, зданиях, сооружениях, предприятиях;
- обеспечение надлежащего научно-технического уровня и качества строительства на основе внедрения достижений науки, техники и передового опыта в практику проектирования и строительства, производства строительных конструкций, изделий и материалов;
- рациональное использование земель, природных ресурсов и охрана окружающей среды;
- сокращение инвестиционного цикла и повышение эффективности капитальных вложений;
- экономия материальных, энергетических и трудовых ресурсов;
- совершенствование организации проектирования и инженерных изысканий, сметного дела, строительства и производства строительных конструкций, изделий и материалов;
- создание совмещенных норм технологического и строительного проектирования.

2. Виды НД

2.1. НД Украины в области строительства подразделяются на следующие виды:

- государственные стандарты – ДСТ;
- государственные строительные нормы – ДБН;
- ведомственные строительные нормы – ВБН;
- региональные строительные нормы – РБН;
- технические условия – ТУ.

2.2. В качестве НД Украины в области строительства применяются документы бывших СССР и УССР до их замены или отмены, а также международные, региональные и национальные стандарты, нормы и

правила других государств, включенные в "Перечень нормативных документов в области строительства, действующих на территории Украины".

2.3. ДСТ Украины устанавливают организационно-методические и общетехнические требования к объектам строительства и промышленной продукции строительного назначения, они обеспечивают их разработку, производство /изготовление/ и эксплуатацию /использование/.

ДСТ утверждаются Минстройархитектуры Украины.

2.4. ДБН Украины разрабатываются на продукцию, процессы и услуги в сфере градостроительства /изыскания, проектирование, территориальная деятельность, возведение, реконструкция и реставрация объектов строительства, планировка и застройка населенных пунктов и территорий/, а также в области организации, технологии, управления и экономики строительства.

ДБН утверждаются Минстройархитектуры Украины.

2.5. ВБН Украины разрабатываются при отсутствии ДБН или при необходимости установления требований, превышающих /дополняющих/ требования ДБН, с учетом специфики деятельности организаций и предприятий данного ведомства, и утверждаются этим ведомством.

2.6. РБН Украины включают региональные правила застройки населенных пунктов и территорий, разрабатываются и утверждаются в порядке, установленном Законом Украины "Об основах градостроительства".

2.7. ТУ устанавливают требования к конкретным видам промышленной продукции строительного назначения, ее изготовлению, упаковке, маркировке, приемке, контролю и испытаниям, транспортированию и хранению.

ТУ утверждаются заинтересованными организациями.

2.8. Проекты ВБН, РБН, ТУ согласовываются с Минстройархитектуры Украины.

2.9. К НД могут разрабатываться Пособия, требования к которым приведены в приложении 3.

3. Требования к содержанию НД

3.1. НД должны содержать требования, имеющие прямое отношение к объекту стандартизации или нормирования и не дублирующие положения других НД.

ВБН, РБН и ТУ не должны противоречить требованиям государственных НД.

3.1.1. Требования НД должны быть направлены на обеспечение приоритета интересов потребителя продукции, работ, услуг и потребностей общества, сохранения и рационального использования всех видов ресурсов и взаимоувязаны с другими НД.

3.2. НД в области строительства включают обязательные и рекомендуемые требования.

К обязательным относятся:

- требования к качеству продукции, работ и услуг, обеспечиваю-

щие их безопасность для жизни, здоровья и имущества населения, охрану окружающей среды;

- требования техники безопасности и производственной санитарии;
- требования по обеспечению совместимости и взаимозаменяемости продукции;
- требования, обеспечивающие достоверность и единство измерений, методов контроля качества продукции;
- положения, обеспечивающие техническое единство при разработке, изготовлении /производстве/ и использовании /эксплуатации/ продукции, выполнении работ и оказании услуг: правила оформления технической документации, допуски и посадки, общие правила обеспечения качества продукции, термины, определения и обозначения.

3.2.1. Обязательные требования НД Украины подлежат безусловно-му соблюдению в соответствии со своим предназначением органами управления, предприятиями и организациями, независимо от форм собственности, а также гражданами, занимающимися индивидуально-трудовой деятельностью.

3.3. К рекомендуемым относятся другие требования к потребительским /эксплуатационным/ свойствам продукции, работам и услугам.

Эти требования становятся обязательными в случаях:

- установленных законодательными актами Украины;
- включения их в договор на разработку, изготовление и поставку продукции, выполнение работ и оказание услуг;
- документального заявления поставщика /исполнителя/ о соответствии продукции, работ и услуг этим требованиям.

3.4. НД в области строительства, не предусматривающие обязательных требований к продукции, работам и услугам, являются рекомендуемыми.

3.5. При разработке ДБН и ВБН на конкретную продукцию строительства должен быть обеспечен комплексный подход в установлении требований к заданному объекту нормирования, включая его проектирование, строительство /возведение, монтаж, устройство/ и эксплуатацию.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

Обязательное

СХЕМА КЛАССИФИКАЦИИ

нормативных документов Украины в области строительства

К Л А С С Ы																													
А				Б				В				Г																	
П О Д К Л А С С Ы																													
А.1			А.2			А.3			Б.1			Б.2			В.1			В.2			В.3			Г.1					
К О М П Л Е К С Ы																													
А.1.1			А.1.2			А.3.1			А.3.2			Б.1.1			Б.1.2			Б.2.1			Б.2.2			Б.2.3			Б.2.4		
А.1.3			А.3.3			Б.1.3			Б.2.5			Б.2.6			Б.2.7			Б.2.8											
А.2.1			А.2.2			Б.2.1			Б.2.2			Б.3.1																	
А.2.3			А.2.4			Б.2.3			Б.2.4			Б.3.2																	

КЛАССИФИКАЦИЯ НОРМАТИВНЫХ ДОКУМЕНТОВ УКРАИНЫ
В ОБЛАСТИ СТРОИТЕЛЬСТВА

Шифр I I I	Наименование классов, подклассов и комплексов документов	I I I	Направление стандартизации и нормирования

A.	Организационно-методические нормы, правила и стандарты		
A.1.	Стандартизация, нормирование, лицензирование, сертификация и метрология		
A.1.1.	Система стандартизации и нормирования в строительстве.		Задачи, объекты стандартизации и нормирования, методология работ. Виды документов, порядок и организация их разработки, изменений, пересмотра и применения, требования к построению, содержанию, изложению, оформлению, экспертизе, согласованию, утверждению, регистрации, изданию и отмене нормативных документов. Термины и определения, обозначения. Правила использования международных и зарубежных норм и стандартов. Органы стандартизации и нормирования, порядок их аккредитации и функционирования.
A.1.2.	Система лицензирования и сертификации в строительстве		Задачи, объекты лицензирования и сертификации, методология работ. Органы лицензирования, сертификации, порядок их аккредитации и функционирования.
A.1.3.	Система метрологического обеспечения в строительстве		Задачи, правила метрологического обеспечения, методология работ. Применяемые единицы измерений /физические величины/.
A.2.	Изыскания, проектирование и территориальная деятельность		
A.2.1.	Изыскания		Задачи, порядок проведения, методология работ, требования к составу и результатам работ по инженерно-техническим, экологическим и экономическим изысканиям на стадиях проектирования, строительства и эксплуатации строительных объектов.
A.2.2.	Проектирование		Стадийность проектирования, требования к составу проектной документации, порядок ее разработки и внесения изменений, согласования, эксперти-

Шифр	Наименование классов, подклассов и комплексов документов	Направление стандартизации и нормирования
		зы, утверждения и передачи заказчику. Авторский надзор.
А.2.3.	Территориальная деятельность в строительстве	Общие положения, назначение, виды работ и услуг, порядок их выполнения. Обязанности и права территориальных организаций.
А.2.4.	Система проектной документации для строительства	Требования к комплектности, содержанию, изложению и оформлению проектной документации, Нормоконтроль.
А.3.	Производство продукции в строительстве	
А.3.1.	Управление, организация и технология	Требования к технологической подготовке, организации строительства и производству строительных материалов, изделий и конструкций. Организация использования средств механизации строительства. Разработка и постановка продукции строительного назначения на производство. Управление качеством строительства. Приемка строительной продукции и работ.
А.3.2.	Система стандартов безопасности труда в строительстве	Требования по обеспечению безопасного выполнения строительно-монтажных и специальных работ. Общие требования к приспособлениям, устройствам и инструменту для безопасного ведения работ.
А.3.3.	Система технологической документации в строительстве	Требования к составу, порядку разработки, содержанию, оформлению и утверждению проектов производства работ, технологических карт и регламентов.
Б.	Градостроительство	
Б.1.	Система градостроительной документации	Порядок составления градостроительных программ, прогнозов и концепций градостроительного развития, генеральных планов, проектов земельно-хозяйственного уст-

Шифр	Наименование классов, подклассов и комплексов документов	Направление стандартизации и нормирования
		ройства населенных пунктов и других видов градостроительной документации. Требования к разработке, составу и со-
		держанию градостроительной документации, порядку проведения ее согласования, экспертизы, утверждения, внесения в нее изменений и отмены.
Б.2.	Планировка и застройка населенных пунктов и территорий	
Б.2.1.	Региональное планирование и размещение объектов градостроительства	Социально-экономические, инженерно-технические, санитарные и экологические требования. Физико-географическое и градостроительное районирование территорий.
Б.2.2.	Планировка и застройка городов и функциональных территорий	Социально-экономические, инженерно-технические, санитарные и экологические требования к общей организации городских территорий. Селитебные, производственные, рекреационно-оздоровительные территории. Архитектурно-планировочные, противопожарные и санитарные требования к городской застройке. Требования гражданской обороны. Особенности строительства в условиях сложившейся застройки. Общие требования по охране природы, памятников истории и культуры.
Б.2.3.	Системы городской инфраструктуры	Требования к организации культурно-бытового обслуживания, системам и сооружениям городского и внешнего транспорта, улицам и проездам, инженерному обеспечению. Земельно-хозяйственное устройство городов.
Б.2.4.	Планировка и застройка сельских поселений	Социально-экономические, инженерно-технические, санитарные и экологические требования к сети сельского расселения, планировке и застройке населенных пунктов,

Шифр	I	Наименование классов,	I	Направление стандартизации и
	I	подклассов и комплексов	I	нормирования
	I	документов	I	

организации сельской усадьбы и фермерского хозяйства. Требования гражданской обороны.

В. Технические нормы, правила и стандарты

В.1. Общетеchnические требования к среде обитания и продукции строительного назначения

В.1.1. Защита от опасных геологических процессов, вредных эксплуатационных воздействий, от пожара

Характеристика опасных геологических процессов /землетрясения, оползни, лавины, сели, подтопления, затопления, абразия, набухающие грунты, карсты, подрабатываемые территории, просадки в лессах и др./. Основные требования к проведению изысканий, обеспечению инженерной защиты территорий, зданий и сооружений, устойчивости зданий и сооружений, безопасности людей и функционированию систем жизнеобеспечения в сложных инженерно-геологических условиях.

Характеристики воздействий окружающей среды и вредных эксплуатационных воздействий /шум, температура, радиоактивное излучение, токсичные выделения и др./, требования к уровню показателей эксплуатационного режима. Расчетные методы и конструктивное обеспечение защиты здоровья и ресурсосбережения, методы контроля и испытаний. Пожарные нагрузки. Классификация зданий и сооружений по степени огнестойкости и взрывопожароопасности, показатели и характеристики огнестойкости к горючести, общие принципы обеспечения пожаробезопасности, методы испытаний.

В.1.2. Система обеспечения надежности и безопасности строительных объектов

Общие принципы и основные положения по обеспечению надежности и безопасности. Нагрузки, воздействия и факто-

Шифр	Наименование классов, подклассов и комплексов документов	Направление стандартизации и нормирования
		ры, влияющие на надежность и безопасность. Классификация зданий и сооружений по степени ответственности. Виды предельных состояний по несущей способности, показатели несущей способности, общие принципы расчета и испытаний строительных конструкций и оснований.
В.1.3.	Система обеспечения точности геометрических параметров в строительстве	Общие принципы и основные положения по обеспечению размерной совместимости и взаимозаменяемости, допуски геометрических параметров, общие требования к точности измерений. Геодезическая служба в строительстве.
В.2.	Объекты строительства и промышленная продукция строительного назначения	
В.2.1.	Основания и фундаменты зданий и сооружений	Общие правила геотехнического проектирования. Классификация, методы расчета, проектирование, устройство и обеспечение эксплуатационной надежности оснований и фундаментов, в том числе в сложных инженерно-геологических условиях. Методы контроля и испытаний.
В.2.2.	Здания и сооружения	Жилые и общественные, производственные и вспомогательные здания и сооружения: классификация, требования к составу помещений и объемно-планировочным параметрам, инженерному оборудованию, эксплуатационному режиму, безопасности при эксплуатации и стихийных воздействиях. Правила приемки. Мобильные здания и сооружения: классификация, общие требования, технические условия на конкретные типы.
В.2.3.	Сооружения транспорта /в том числе магистральные трубопроводы/	Классификация, требования к размещению и отводу земель, геометрическим параметрам и

Шифр	Наименование классов, подклассов и комплексов документов	Направление стандартизации и нормирования
		эксплуатационным характеристикам, надежности и безопасности. Нагрузки и воздействия. Методы расчета и испытаний, правила приемки.
В.2.4.	Гидротехнические, энергетические и мелиоративные системы и сооружения, подземные горные выработки	Классификация, требования к размещению и отводу земель, геометрическим параметрам и эксплуатационным характеристикам, надежности и безопасности. Нагрузки и воздействия. Методы расчета и испытаний, правила приемки.
В.2.5.	Инженерное оборудование зданий и сооружений. Внешние сети и сооружения	Водоснабжение, канализация, теплоснабжение, отопление, вентиляция и кондиционирование воздуха, газоснабжение, электроснабжение и слаботочные системы, системы мусороудаления: параметры, общие требования к наружным сетям и сооружениям, внутренним сетям и оборудованию. Общие требования к размещению лифтов, подъемников, эскалаторов и грузоподъемного оборудования зданий и сооружений. Правила приемки, методы контроля и испытаний. Технические условия на оборудование, арматуру и приборы, их типы, конструкция, параметры и размеры, методы контроля и испытаний.
В.2.6.	Конструкции зданий и сооружений	Железобетонные, бетонные, каменные, армокаменные, стальные и из алюминиевых сплавов, деревянные, асбестоцементные, на основе пластмасс и других материалов, комбинированные: расчетные характеристики, специальные требования к параметрам качества материалов, методы расчета и конструирования, защита от коррозии, общие требования к изделиям, методы контроля и испытаний. Технические условия на изделия и комплектующие детали серийного производства.

Шифр	I	Наименование классов,	I	Направление стандартизации и
	I	подклассов и комплексов	I	нормирования
	I	документов	I	

Окна, двери, ворота и приборы к ним: общие требования к изделиям и комплектующим деталям, методы контроля и испытаний, технические условия на изделия.

В.2.7. Строительные материалы

Стеновые материалы, минеральные вяжущие вещества, бетоны и растворы, заполнители, асбестоцементные изделия, теплоизоляционные, звукоизоляционные и звукопоглощающие материалы, дорожные, отделочные и облицовочные материалы, строительное стекло, материалы для мягких кровель, гидроизоляции и герметизации, химические добавки для цемента, бетонов и строительных растворов, огнеупорные и радиационностойкие защитные материалы, водяные системы для приготовления бетонов и растворов, арматурная сталь и закладные детали для железобетонных конструкций, полимерные материалы: общие технические требования и технические условия на конкретные разновидности, типы, марки, методы контроля и испытаний.

В.2.8. Строительная техника, оснастка, инвентарь и инструмент

Строительные машины и оборудование, средства транспортирования, пакетирования и контейнеризации, леса и подмости, опалубка для бетонных работ, монтажная оснастка, строительный инструмент, специализированная оснастка предприятий стройиндустрии: общие технические требования на разработку, изготовление, испытания, техническое обслуживание и ремонт. Виды, типы, геометрические параметры и нагрузки, технические условия на изделия.

Шифр	Наименование классов, подклассов и комплексов документов	Направление стандартизации и нормирования
В.3.	Эксплуатация, ремонт, реставрация и реконструкция	
В.3.1.	Эксплуатация конструкций и инженерного оборудования зданий и сооружений, систем жизнеобеспечения	Общие положения по техническому содержанию, обследованию и ремонту конструкций, инженерного оборудования зданий и сооружений, систем жизнеобеспечения градостроительных комплексов.
В.3.2.	Реконструкция, ремонт, реставрация объектов непроизводственной сферы	Требования по обеспечению безопасности, комфорта и охраны здоровья в зданиях и сооружениях, в том числе при изменении их назначения. Эксплуатационная и ремонтная документация. Организация и технология проведения работ по ремонту, реставрации и реконструкции объектов.
Г.	Рекомендуемые нормы, правила и стандарты, справочно-информационные материалы	
Г.1.	Организационно-методические, экономические и технические нормативы	Нормы продолжительности проектирования, строительства и нормативы задела. Нормы расхода материалов. Нормы потребности в строительном инвентаре, инструментах, приборах, строительной технике. Нормы оплаты труда в строительстве. Базовые нормы оплаты /ценники/ проектно-изыскательских работ. Сметные нормы. Базовые нормативы удельных капитальных вложений. Нормы потребления энергетических ресурсов.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2
Обязательное

ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Стандартизация	- деятельность, направленная на достижение оптимальной степени упорядочения в определенной области посредством установления положений для всеобщего и многократного применения в отношении существующих и потенциальных задач.
Нормативный документ /НД/	- документ, содержащий правила, общие принципы или характеристики, касающиеся определенных видов деятельности или их результатов.
Стандарт	- НД по стандартизации, разработанный на основе согласия большинства заинтересованных сторон и принятый признанным органом, в котором устанавливаются для всеобщего и многократного применения правила, общие принципы, характеристики, касающиеся определенных объектов стандартизации, и который направлен на достижение оптимальной степени упорядочения в определенной области.
Строительные нормы	- НД по нормированию, разработанный на основе согласия большинства заинтересованных сторон и принятый признанным органом, в котором устанавливаются для всеобщего и многократного применения общие принципы, правила, нормы, характеристики, касающиеся определенных объектов нормирования в области строительства.
Изменение НД	- частичное изменение содержания НД /замена, исключение или дополнение требований/, а также продление, ограничение или снятие ограничения срока действия документа.
Пересмотр НД	- разработка нового НД взамен действующего.
Объект стандартизации или нормирования	- продукция, процессы /работы/, услуги, которые подлежат стандартизации или нормированию.

ПРИЛОЖЕНИЕ 3
Обязательное

ТРЕБОВАНИЯ К ПОСОБИЯМ

1. Пособия не являются нормативными документами.
2. Пособия детализируют отдельные положения строительных норм, содержат примеры и алгоритмы расчетов, текстовые, табличные и графические материалы, другие вспомогательные и справочные данные, необходимые для реализации различных видов деятельности в области строительства.
3. Необходимость разработки Пособий устанавливается, как правило, в техническом задании на разработку /внесение изменений/ и пересмотр НД.
4. Пособия к НД разрабатываются и утверждаются ведущими организациями-разработчиками этих строительных норм, либо другими организациями по согласованию с ведущей организацией.
5. Пособия подготавливаются к изданию на украинском и русском языках и издаются в порядке, установленном заказчиком этих документов.
6. После наименования Пособия должны указываться шифр и наименование НД, к которому оно разработано.
7. К одному НД в зависимости от его содержания может выпускаться одно или несколько Пособий.
8. Введение в действие Пособий и изменений к ним, их отмена осуществляется утвердившими эти документы организациями с информацией об этом Минстройархитектуры Украины.
9. Организации-разработчики Пособий несут ответственность за обоснованность включенных в них данных, их соответствие обязательным требованиям государственных НД и за последствия их применения.
10. Ведущая организация-разработчик Пособий ежегодно проверяет их соответствие НД, к которым они разработаны, устанавливает необходимость их обновления или отмены и представляет в Минстройархитектуры Украины перечень действующих Пособий с указанием реквизитов организаций или предприятий, издающих эти документы.
11. Пособия являются собственностью заказчика, если иное не предусмотрено условиями договора на их разработку.

СОДЕРЖАНИЕ

	стр.
1. Основные задачи стандартизации и нормирования в строительстве	1
2. Виды НД	1
3. Требования к содержанию	2
4. Приложение 1. Схема классификации. Классификация нормативных документов Украины в области строительства	4
5. Приложение 2. Термины и определения.....	13
6. Приложение 3. Требования к Пособиям	14